

Otázka: Podnik a podnikání

Předmět: Ekonomie

Přidal(a): barrcusik

Charakteristika podnikání

- podnikání je soustavná činnost samostatně provozovaná podnikatelem vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku
- podstatou je samostatné rozhodování osoby (co, kde, jak, kolik zdrojů vloží a kde je získá, právní forma)
- podnikání upravuje obchodní zákoník
- podnikání je základ tržní ekonomiky

Subjekty, které mohou podnikat (FO, PO, stát)

FYZICKÁ OSOBA

(= člověk jako přirozený nositel práv a povinností)

- podnikají na základě živnostenského listu nebo jiného oprávnění

- fyzickými osobami jsou:

1) osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění

- 2) osoby zapsané v obchodním rejstříku
 - 3) osoby podnikající na základě jiného oprávnění podle zvláštního předpisu
 - 4) soukromě hospodařící zemědělci zapsaní v evidenci
- ručí neomezeně (celým svým majetkem)

PRÁVNICKÁ OSOBA

(= sdružení osob nebo majetku, má vlastní právní subjektivitu)

- obchodní společnosti (= PO založená za účelem podnikání - v. o. s., k. s., s. r. o., a. s.)

Ručení a řízení:

osobní společnosti (v. o. s., k. s.)

- společníci ručí neomezeně (celým svým majetkem, společníci mají osobní účast na řízení společnosti)

kapitálové společnosti (s. r. o., a. s.)

- společníci ručí do výše svých vkladů (s. r. o.) nebo celým svým majetkem (a. s.),

- a. s. je vedena správní radou a nejvyšším orgánem je valná hromada akcionářů,

- s. r. o. je řízena jednatelem (nemusí být vždy společníky)

družstva – ručí svým jměním, je řízeno předsednictvem, nejvyšším orgánem je členská schůze

Stát

- jménem státu podniká *státní podnik*
- státní podnik je právnickou osobou, a to jako celek, nikoli jeho vnitřní organizační jednotky
- vzniká zakladatelskou listinou
- založen státem nebo jeho organizační složkou
- není vlastníkem majetku, se kterým hospodaří (vlastníkem je stát)
- obchodním jměním státního podniku je obchodní majetek a závazky
- v čele stojí ředitel, kterého jmenuje zakladatel celého podniku
- kontrolním orgánem bývá dozorčí rada, představenstvo
- statutární orgán neexistuje

Podmínky pro získání živnostenského oprávnění pro FO i PO

1) Všeobecné podmínky

- dosažení 18 let věku
- způsobilost k právním úkonům = právní subjektivita
- bezúhonnost (nesmí mít zápis v trestním rejstříku týkající se živnosti)
- bezdlužnost ke státu – žádná existence daňových nedoplatků, nedoplatků na pojistném apod.
 - (Je-li provozovatelem živnosti *právní osoba*, musí všechny tyto podmínky splňovat odpovědný zástupce této právnické osoby)

2) Zvláštní podmínky

- předepsaná odborná způsobilost (většinou doklad o dosažení vzdělání nebo doklad o délce praxe v příslušném oboru)
- jiná než odborná způsobilost – např. spolehlivost

Charakteristika forem podnikání (jednotlivců, družstevní, obchodní společnosti)

1) Individuální podnikání

- lékař, veterinář, právník
- podnikatel podniká sám jako FO
- nemá k dispozici kvalitní management, ale sám nebo s několika společníky řídí svou společnost
- vystupuje jako majitel (nebo spolumajitel) podnikatelského subjektu a současně sám odpovídá za řízení a chod tohoto subjektu

živnosti - dělení podle vzniku:

1) ohlašovací

- možnost provozovat vybranou činnost
- vzniká dnem ohlášení na živnostenském úřadě
- živnostenský list vystaven do 15 dnů

a) řemeslné

- nutná odborná způsobilost (výuční list, maturita) a roky praxe (např. pekař, truhlář, hodinář apod.)

b) vázané

- předložení dokladu podobného vzdělání (např. kurz)

c) volné

- odborná způsobilost není zákonem požadována, seznam živností poskytuje živnostenský úřad (např. uklízečka)

2) koncesované

- žadatelé musí prokázat odbornou způsobilost a získat povolení od orgánů státní správy

- tyto živnosti patří do oboru, u kterého je větší riziko ohrožení lidského života

- provozovat můžeme po obdržení koncesní listiny (výroba nebo prodej zbraní, chemikálií, směnářská činnost, taxislužba)

Řízení - živnostník

Ručení - živnostník ručí celým svým majetkem (neomezeně)

Hospodaření - podnikání hradí ze svých příjmů

dělení živností podle předmětu podnikání

1) **Obchodní** - koupě a prodej zboží (hostinská a ubytovací činnost, cestovní kanceláře apod.)

2) **Výrobní** - výrobce je oprávněn výrobky prodávat a opravovat, může také provádět montáže a seřizování výrobků

3) **Poskytující služby** - opravy a úpravy věcí, přeprava osob a zboží

2) Družstevní podnikání

- Družstvo je společenství neuzavřeného počtu osob, která vznikla za účelem podnikání nebo

k uspokojení potřeb členů (výrobní, spotřební, zemědělská, bytová)

Založení- 2 PO nebo 5 FO založí družstvo na ustavující členské schůzi (musí být sepsán notářský zápis), na členské schůzi se určují *stanovy*, musí být držitelem živnostenského oprávnění

Vznik - dnem zápisu do OR

Ručení- za své závazky ručí majetkem družstva

Vklad- podmínkou členství v družstvu je splacení vkladů, který je jednotný pro všechny členy družstva

Základní kapitál

- minimální výše 50 000 Kč.

- rozdělování zisku se děje poměrem výší vkladu splaceného členem družstva ku celkově splacenému vkladu

Hospodaření

- členové platí příspěvky

- nedělitelný fond - 10% ze ZK (každý rok se přidává 10% ze zisku až do doby, kdy se nedělitelný fond rovná 50% ZK)

Orgány (řízení)

- **nejvyšší - členská schůze** - schází se 1x ročně

- **statutární - představenstvo** - reprezentuje družstvo navenek

- **kontrolní- kontrolní komise** - řeší námitky členů (je povinná)

- družstvo řídí **předseda**

Zrušení

- usnesení členské schůze
- na dobu, kterou bylo zřízeno
- prohlášením konkurzu

Zánik- výmazem z obchodního rejstříku

3) Obchodní společnosti

-Založení a vznik obchodních společností

- zakladatelem může být FO i PO
- společenskou smlouvou, pokud je 1 člen zakladatelskou smlouvou
- k založení je potřeba získat živnostenské oprávnění
- u některých společností je nutné mít základní kapitál (s. r. o., a. s.)
- společnost vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku

- Zrušení a zánik obchodních společností

- společnost může být zrušena:
- po uplynutí doby
- dosažením účelu
- rozhodnutím společníků či orgánů společnosti
- rozhodnutím soudu
- v důsledku přeměny společnosti

- zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení
- společnosti zaniká dnem výmazu z obchodního rejstříku
- tomuto zániku předchází zrušení s likvidací nebo bez ní.

- Obchodní společnosti osobní

- osobní účast společníků na podnikání společnosti
- společníci mohou jednat jménem společnosti a ručí neomezeně (=celým svým majetkem) za její závazky
- základní kapitál není zákonem předepsán
- osobní účast společníků na řízení
- např. v. o. s., k. s.

- Obchodní společnosti kapitálové

- majetková účast společníků na podnikání
- nemusí se osobně účastnit podnikání
- neručí za závazky společnosti (u s.r.o. pouze do výše svého nesplaceného vkladu)
- jsou řízené statutárními orgány
- povinná tvorba základního kapitálu
- např. s. r. o., a. s.

a) v. o. s. (veřejná obchodní společnost)

- sdružení několika OSVČ vystupujících pod jedním jménem

- musí ji tvořit min. 2 osoby
- ručí veškerým svým majetkem
- vedení určeno ve společenské smlouvě (kdokoliv ze společníků)
- změnou společenské smlouvy může někdo přistoupit nebo vystoupit (ale musí zůstat vždy 2), pokud přistoupí někdo nový, ručí i za staré závazky
- nemusí mít žádný povinný základní kapitál

b) k. s. (komanditní společnost)

- dva druhy společníků (komanditisté a komplementáři)
- založení - min. 2 osoby (1 komanditista, 1 komplementář)
- ručení:
 - komplementáři celým svým majetkem
 - komanditisté do výše vkladu (min. 5 000 Kč)
- vklad - povinný pouze pro komanditu
- rozdělování zisku - rovným dílem nebo podle společenské smlouvy
- řízení společnosti:
 - komplementáři (protože ručí neomezeně) - statutární orgán
 - komanditisté - kontrolní orgán (dozírají, kontrolují)

c) s. r. o. (společnost s ručením omezeným)

- právnická osoba ručící určitou upsanou částkou
- max. 50 členů
- společníci ručí za závazky společnosti pouze svými vklady
- základní kapitál je min. 200 000 Kč, vklad jednoho společníka je min. 20 000 Kč
- řízení - jednatelé (nemusí být vždy společníky)
- rozdělování zisku - podle výše vkladu nebo podle společenské smlouvy
- orgány:
 - valná hromada - nejvyšší orgán, svolávána 1/rok (pouze v příp. větší s. r. o.)
 - statutární orgán - jednatelé společnosti
 - dozorčí rada - kontrolní orgán (je nepovinný), kontroluje hospodaření společnosti

d) a. s. (akciová společnost)

- je vedena správní radou, nejvyšším orgánem je valná hromada akcionářů
- základní kapitál min. 2 000 000 Kč (bez úpisu akcií, rozdělen na určitý počet akcií) nebo 20 000 000 Kč (s úpisem akcií)
- akcionář má podíl na zisku (dividenda) a na likvidačním zůstatku
- ručí celým svým majetkem
- součástí společenské smlouvy je návrh stanov
- akcie - cenný papír, jehož majitelem je akcionář
- souhrnná hodnota akcií = výše základního kapitálu

- orgány:
- valná hromada - usnášeníschopná pokud se sejdou majitelé min. 30% základního kapitálu
- statutární orgán - představenstvo - vede a řídí společnost, jeho členové mají zákaz konkurence
- dozorčí rada - dohlíží na činnosti společnosti a na představenstvo
- rezervní fond - vytvářen ze zisku, může být použit pouze k úhradě ztráty

Neziskové organizace v NH - státní (organizační složky státu, přísp. org.) a nestátní

1) Státní

a) Organizační složky státu

- majetek je ve vlastnictví státu nebo zřizovatele (např. kraje), ale stát nebo zřizovatel neručí za závazky
- nemají právní subjektivitu, veškeré výdaje hradí stát nebo kraj nebo obec, např. ministerstvo financí, nejvyšší soud, obecní knihovny

b) Příspěvkové organizace

- v oblasti vzdělávání, kultury
- výdaje si hradí ze svých příjmů, které jsou zpravidla nižší než výdaje, rozdíl hradí stát, kraj nebo obec
- např. obchodní akademie, divadla, galerie
- hospodaří samostatně, na státní rozpočet jsou napojené pouze rozdílem příjmů a výdajů

2) Nestátní

a) Občanská sdružení

- dobrovolná, k provádění společensky prospěšné nebo zájmové činnosti (různé spolky, kluby, odbory) – např. Sokol
- majetek získáván z příspěvků členů, od sponzorů, od státu

b) Obecně prospěšná společnost

- cílem je prospěch společnosti nebo určité skupiny obyvatel
- zabývá se zdravím, vzděláním, kulturou, vědou
- majetek získáván z příspěvků zakladatelů, z dotací od státu a obce, z darů
- může podnikat

c) Nadace

- zřizují se za účelem pomoci určitým skupinám obyvatel nebo pro záchranu některých objektů apod.
- majetek získáván z darů